

Virginiai ültetvényes család második fia volt, aki földmérőként dolgozott, s csak bátyja örökségének és házasságának köszönhetően vált módos ültetvényessé. Részt vett a francia gyarmatosítók ellen folytatott harcokban, ennek köszönhető, hogy a függetlenségi háború (1775–1783) kirobbanása után a Kontinentális Kongresszus az amerikai hadsereg főparancsnokává nevezte ki.

Több csatát veszített el, mint amennyit megnyert, de sohasem adta fel a harcot, és a fosztogatást tiltva sikerült megőriznie a hadserege iránti társadalmi támogatást. Első vereségei után, 1776 végén seregével együtt átkelt a jeges Delaware folyón, s a tren-toni és princetoni csatákban aratott győzelmeivel lelket öntött a függetlenség híveibe. Yorktown bevétele (1781) után a brit kormány belátta, hogy nem képes sem döntő győzelmet aratni, sem tartós megszállás alá vonni a lázadók óriási területét.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK 1. ELNÖKE

GEORGE WASHINGTON

1789. ÁPRILIS 30. – 1797. MÁRCIUS 4.

AZ ELSŐ ELNÖKÖT KULTIKUS TISZTELET ÖVEZTE HAZÁJÁBAN. EGY 1845-BEN MEGJELENT ÉLETRAJZ SZERZŐJE ÍGY ÁRADOZOTT: „LEGYEN MINDEN GYERMEK ELSŐ SZAVA: ANYA; A MÁSODIK: APA; A HARMADIK PEDIG: WASHINGTON!” SZÜLETÉS-NAPJA NEMZETI ÜNNEP, VEZETÉKNEVE KERESZTNÉV LETT, S AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN TIZENKÉT FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYT, SZÁMTALAN KÖZSÉGET, MEGYÉT, TAVAT, HEGYET ÉS FOLYÓT NEVEZTEK EL RÓLA, VALAMINT EGY ÁLLAMOT ÉS A SZÖVETSÉGI FŐVÁROST.

A legnagyobb szolgálatot azzal tette hazájának, amit nem tett meg. A katonai összeomlás, pénzügyi válság és társadalmi anarchia fenyegetése idején ugyanolyan társadalmi támogatással vehette volna át a hatalmat, mint francia kortársa, Napóleon. Ő azonban személyes fellépésével akadályozta meg 1783. március 15-én az Egyesült Államok történetének első

egyben utolsó puccskísérletét. Ezzel az egyeduralomnak nem a megszerzését, hanem az elutasítását tette példaértékű és követendő politikusi magatartássá. Az 1783-as párizsi békeszerződés után pedig búcsút vett könnyező tisztjeitől, majd a Kongresszus meghatott képviselőitől, s egyszerű polgárként tért haza birtokára, Mount Vernonba.

1787-ben ő volt a mindmáig érvényben lévő alkotmányt elkészítő testület, az Alkotmányozó Konvenció elnöke. Nagyon sokan kizárólag azért fogadták el az új szövetségi alkotmányt, mert tudták, hogy Washington lesz a köztársasági elnök, aki egészen biztosan nem fog visszaélni a reá ruházott hatalommal. 1789. április 30-án New Yorkban tette le az elnöki esküt, majd kormánya (mely mindössze négy miniszterből állt) 1790-ben átköltözött Philadelphiába.

Kormányzatának első négy éve békés és sikeres volt. A pénzügyeket Alexander Hamilton pénzügyminiszter rendezte. A nemzeti egység megszilárdítása érdekében a szövetségi kormányzat magára vállalta az egyes tagállamok háborús adósságait.

A gazdag déli államok ellemeztek ezt, de ígéretet kaptak, hogy ennek fejében az ő területükön, Virginia és Maryland határán épül majd fel a szövetségi főváros. Washington személyesen jelölte ki a helyét 1791-ben, megtervezését pedig Pierre Charles L'Enfant francia mérnökre bízta. A Fehér Ház alapkövét 1792. október 13-án helyeztette el James Hoban építész: ez volt az első középület a fővárosban.

1793-tól a francia forradalmi háború miatt kiéleződött a két párt, a föderalisták és a republikánusok ellentéte. Az elnök megpróbálta mindkét párt vezetőit megőrizni kormányában, de végül a föderalisták oldalára állt, s 1793. április 22-én semlegességi nyilatkozatot tett. 1794-ben kirobbant Nyugat-Pennsylvania

GEORGE WASHINGTON

Születés:
Ferry-farm, Virginia,
1732. február 22.

Párt:
Föderalista Párt

Választási győzelem:
1789, 1792

Házastárs:
Martha Dandridge
(1731–1802)

Halál:
Mount Vernon-ültetvény,
Virginia, 1799. decem-

Erős, nyugodt, 192 centiméter magas, karizmatikus óriás volt, aki végtelen önfegyelmet kényszerített magára, s indulatai csak ritkán ragadták el. Katonái tisztelték, és azt terjesztették róla, hogy nem fogja a golyó.

Washington a máig érvényben lévő szövetségi alkotmányt megfogalmazó Alkotmányozó Konvenció elnökeként, majd a kormányzat élén döntéseivel történelmi jelentőségű precedenst teremtett utódai számára. Úgy vélekedett, hogy a hatalom végső soron a népet illeti, s még a győztes tábornokoknak és államalapítóknak is alá kell rendelniük magukat hazájuk törvényeinek, s feladatuk elvégzése után vissza kell térniük az egyszerű állampolgárok közé.

niában a szeszfőzdekre kivetett adót megtagadó farmerek „whiskylázadása”, s az Északnyugati Territórium lá-

zongó indiánjai ellen is hadsereget kellett küldeni. Washington nagylelkűen, de határozottan rendezte mindkét

konfliktust. Külpolitikai téren is megnövelte országa tekintélyét. Nagy-Britannia az 1795-ös Jay-szerződésben ígéretet tett az északi erődök kiürítésére, Spanyolország pedig a San Lorenzo-i szerződésben megnyitotta a Mississippii torlóját az amerikai kereskedelem előtt, s Nyugat-Florida határát az Egyesült Államok számára kedvezőbb területen jelölte ki.

Washington nem volt hajlandó harmadszor is indulni

az elnökválasztáson. Attól tartott, hogy ha elnökként éri a halál, és az alelnök választás nélkül lép a helyére, hagyománnyá válhat az élethossziglani elnöki hivatal és a választás kiiktatása. Az általa meg alapított hagyományt, mely szerint mindenki csak két cikluson át töltheti be az elnöki tisztséget – amitől csak a második világháború idején tértek el –, végül a XXII. alkotmánykiegészítés emelte törvényerőre 1951-ben. ♦

❁ WASHINGTON BEIKTATÁSA ❁

Washington Mount Vernonból nyolcnapos utazás után érkezett New York Citybe, hogy elsőként letegye az elnöki esküt. A 235 mérföldes úton mindvégig ünneplés fogadta hintóját. Ágyúk dörögtek minden kisvárosban, szállt a por a mellette vágató lovasok mögött. Tűzijáték, díszvilágítás, szónoklatok és virágcsokrok vártak rá. A nők és gyerme-

kek virágokat hintettek elé énekelve. Megérkezésekor egy bárkán kelt át a Hudsonon. A városban ágyúk dörögtek és harangok zúgtak. Washington számára az ilyen szeretetnyilvánítás már-már ijesztő volt.

New Yorkban, a Szövetségi Csarnok erkélyén Washington hatalmas tömeg előtt tett esküt arra, hogy hűségesen végrehajtja

az elnöki hivatal feladatait. Ilyen szavakat korábban még senki sem ejtett ki. Az alkotmány szellemében – melyet csak két éve fogalmaztak meg – immár nem egy király fog uralkodni a nép felett, hanem egy elnök fogadja meg, hogy szolgálni fogja a népet. „Éz az alkotmány valóban a nép kormányzatának egy formája – mondta Washington –,

melyben minden hatalom a néptől származik, s időről időre viszsza száll rá. Tisztán a törvények kormánya, amelyet kizárólag a nép képviselői hoznak és hajtának végre.” Később hozzátette, hogy az amerikai kormányforma „új jelenség a politikai és erkölcsi világban, s a felvilágosult ész meglepő győzelme a nyers erőszak felett”.